

Grasland kan meer koemest hebben

Veel melkveebedrijven kunnen meer mest op hun land brengen dan de Europese norm, zonder de nitraatnorm voor grond- en oppervlaktewater te overschrijden.

De meeste melkveebedrijven kunnen vooral hun grasland per hectare meer dan de norm van 170 kilo stikstof uit dierlijke mest geven, zonder de door Europa verlangde nitraatconcentratie te overschrijden. Dat laat onderzoek zien van Wageningen UR samen met het RIVM.

Uit milieuoogpunt verlangt de Europese Unie van haar lidstaten dat boeren jaarlijks hoogstens 170 kilo stikstof uit dierlijke mest per hectare op hun land brengen. In Nederland is die norm lastig te halen omdat er daar teveel vee voor rondloopt; er is niet genoeg landbouwgrond om alle mest volgens die norm uit te rijden. Als een land echter kan aantonen dat met een grotere mestgift de stikstofconcentratie in het grond- en oppervlaktewater niet boven de grens uitkomt van 11,3 milligram stikstof per liter water, dan kan een land voor een bepaalde periode toestemming krijgen om van die norm af te wijken. Deze derogatie wordt mede toegekend op basis van andere inspanningen die een lidstaat opneemt in zijn actieprogramma.

Om zo'n derogatieverzoek voor de komende vier jaar opnieuw wetenschappelijk te onderbouwen, onderzochten onderzoekers van Plant Research International (PRI), de Animal Sciences Group, Alterra, LEI en RIVM welke hoeveelheden mest overeenkomen met die milieueis. Via proeven bij onder meer Wageningen UR en metingen op praktijkbedrijven konden ze hier rekenregels voor opstellen. "Hoeveel mestgift mogelijk is op een bedrijf hangt onder meer af van de mestsamenstelling, de verhouding tussen

opstallen en beweiding, hoeveel mais je verbouwt en hoe nat of droog de grond is", vertelt Jaap Schröder van PRI.

Fosfaat

Het getoetste rekenmodel gaat niet alleen uit van de nitraateis, maar kijkt daarnaast ook naar fosfaat, om alvast in te spelen op invoering van de Kaderrichtlijn Water in 2015. De onderzoekers hebben in tabellen aangegeven hoeveel mest een bedrijf per hectare mag geven afhankelijk van mestsamenstelling, grondsoort en gebruikswijze van het land. "Je kunt bijvoorbeeld aflezen hoeveel kilo mestgift nog verantwoord is op een melkveebedrijf op droge zandgrond dat op twintig procent van zijn grond mais verbouwt en de koeien deels buiten laat lopen", vertelt Schröder. Net als vier jaar geleden, bij het indienen van het derde actieprogramma, blijkt dat de meeste melkveebedrijven meer dan de vastgestelde 170 kilo stikstof per hectare zouden kunnen geven zonder de vereiste nitraatconcentratie te overschrijden. Het aantal kilo's gaat eerder richting de 200 tot 250 kilo stikstof uit dierlijke mest per hectare. De dierlijke mest moet dan wel goed benut worden, wat is te stimuleren door maar weinig kunstmest aanvullingen toe te staan in het actieprogramma.

Voor akkerbouw- en tuinbouwbedrijven is de situatie anders. Die gebruiken meestal kippen- en varkensmest, die een andere verhouding stikstof-fosfaat heeft. Bij de 170 kilonorm komt dan veel meer fosfaat in de bodem dan nodig om te compenseren wat het gewas onttrekt. "Ons onderzoek beantwoordt alleen de vraag wat een verantwoorde rundveemestgift is geredeneerd vanuit de nitraatnorm en het oogpunt van fosfaatophoping", maakt Schröder duidelijk. "Het geeft geen antwoord op de vraag of je om eutrofiëring tegen te gaan niet iets moet doen tegen de hoge fosfaattoestand. Iedere derogatie vertraagt de sanering van fosfaatverzadigde landbouwgronden. Nitraat en fosfaat hopen weliswaar niet langer op, maar de situatie wordt ook niet beter. Soms is er zoveel opgehoopt dat je eigenlijk een tijd minder fosfaat zou moeten geven dan het gewas onttrekt. Om bepaalde natuurdoeltypen te behouden of te bereiken kunnen plaatselijk strengere bemestingsnormen nodig zijn."

Cluster Mineralen en Milieukwaliteit

Informatie: www.kennisonline.wur.nl
Contact: Jaap.Schroder@wur.nl
0317 - 48 05 78